

**TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHNING MODELLASHTIRISH
YO'LLARI**

Sarimsaqov Akbarjon Muminovich

"Transport losistikasi" dotsenti, asarimsaqov123@gmail.com

Назирова Нодирбек Жамолдин ўғли

Andijon Mashinasozlik instituti 2-kurs magistranti

Abstrakt:

Maqsadi: Ta'minot zanjiri boshqaruvi bo'yicha taqdim etilgan SCM modeli bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lgan uchta elementning kombinatsiyasi: ta'minot zanjirlarining tuzilishi, ta'minot zanjirlarida sodir bo'ladigan biznes jarayonlari va ta'minot zanjiri boshqaruvining tarkibiy qismlari (1-rasm)..

Usullari. Boshqaruv komponentlari biznes jarayonlari barcha ta'minot zanjirlari bo'ylab integratsiyalangan va boshqariladigan boshqaruv o'zgaruvchilari hisoblanadi. Ushbu kombinatsiyada SCM ta'rifi ham, taklif qilinayotgan yangi model ham SCM falsafasini keyingi evolyutsion darajaga olib chiqishga imkon beradi. (1-rasmga qarang).

Natijalari Tarmoq tuzilmasini qurishda (2-rasm) mahsulot tannarxi butun ta'minot zanjiri bo'ylab shakllantirilishini va uning ishtirokchilari o'rtasidagi zanjir doirasida sodir bo'ladigan operatsiyalar va biznes jarayonlarning umumiy samaradorligi ta'sir qiladi.

Xulosa

boshqarilishi mumkin bo'lgan dastlabki bosqichlar - ishlab chiqarish va eng sezgir - oxirgi - sotish, chunki xarajat "paydo bo'ladi") faqat oxirgi iste'molchiga sotish bosqichida

Kalit so'zlar: ta'minot zanjiri, boshqarishning modellashtirish, moliyaviy boshqaruv, mahsulot shakli, tashqi ko'rinishidagi marketing, masofaviy nuqtaga kechiktirish

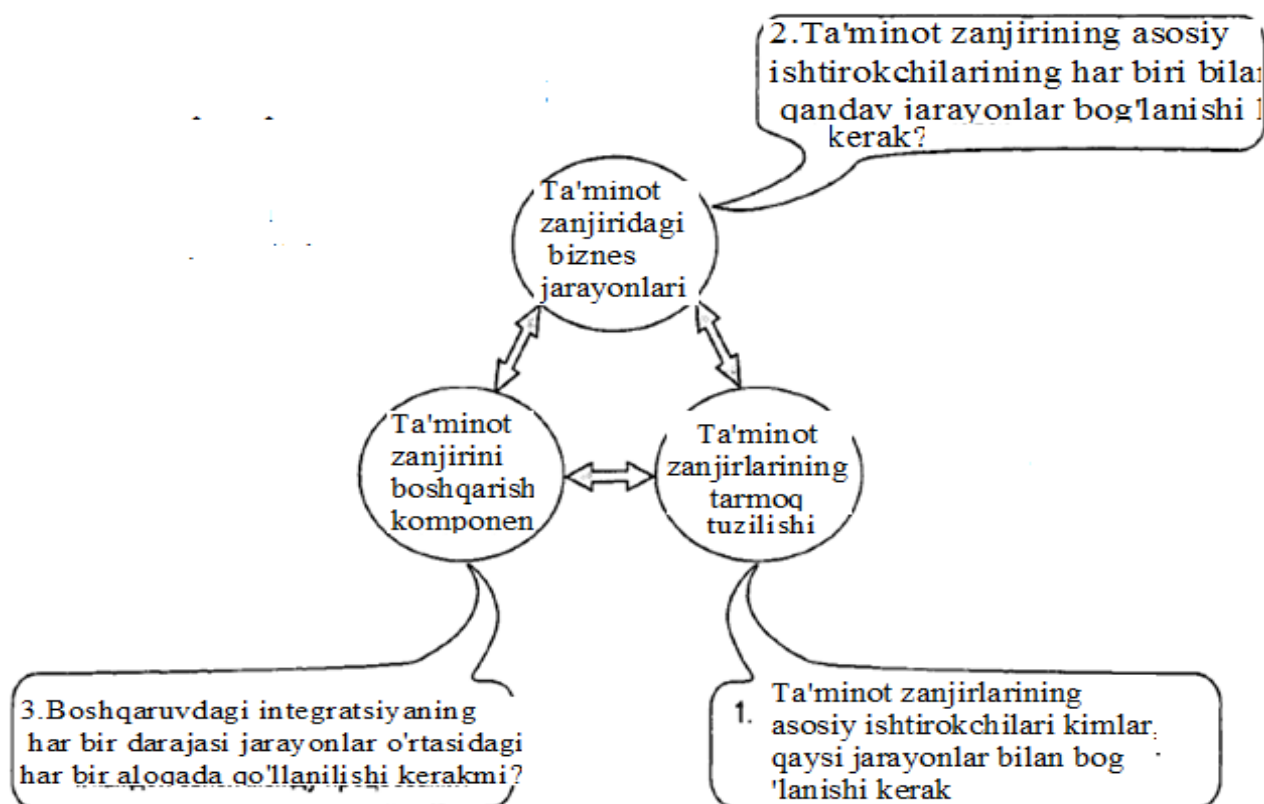
Kirish. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 29.04.2021 yildagi 258-Davlat boshqaruvi va mahalliy davlat hokimiyati organlarida xizmat avtotransport vositalaridan foydalanish tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida Qarorida yetkazib berish zanjirlarida boshqaruvni takomillashtirish to‘g‘risida qaror qabul qilingan[1]

Ta'minot zanjiri boshqaruvi boyicha taqdim etilgan - SCM modeli bir-biri bilan chambarchas bog'liq bo'lgan uchta elementning kombinatsiyasi: ta'minot zanjirlarining tuzilishi, ta'minot zanjirlarida sodir bo'ladigan biznes jarayonlari va ta'minot zanjiri boshqaruvining tarkibiy qismlari (1-rasm). Bizning fikrimizcha, ushbu uchta elementning kombinatsiyasi SCMning mohiyatini to'liq ifodalaydi. Ta'minot zanjiri sxemasi ta'minot zanjiri a'zolari va ular orasidagi aloqalar tarmog'idir. Biznes jarayonlari iste'molchilarga aniq qiymat beradigan faoliyatdir. Boshqaruv komponentlari biznes jarayonlari barcha ta'minot zanjirlari bo'ylab integratsiyalangan va boshqariladigan boshqaruv o'zgaruvchilari hisoblanadi. Ushbu kombinatsiyada SCM ta'rifi ham, taklif qilinayotgan yangi model ham SCM falsafasini keyingi evolyutsion darajaga olib chiqishga imkon beradi. [2]

Ta'minot zanjirining tarmoq tuzilishi. Logistika tarmog'i konfiguratsiyasi, ya'ni tarmoq strukturasini qurish ta'minot zanjirlarini optimallashtirish yo'nalishlaridan biridir. Yerdan tabiiy resurslarni qazib olish va mahsulot ishlab chiqarishdan tortib, uni iste'mol qilish joyigacha bo'lgan butun zanjirni qamrab olish juda qiyin vazifa bo'lib, uni amalga oshirish har doim ham kiritilgan investitsiyalarni oqlamaydi.

Usullari.

Ta'minot zanjirining tarmoq tuzilishi. Logistika tarmog'i konfiguratsiyasi, ya'ni. tarmoq strukturasini qurish ta'minot zanjirlarini optimallashtirish yo'nalishlaridan biridir. Yerdan tabiiy resurslarni qazib olish va mahsulot ishlab chiqarishdan tortib, uni iste'mol qilish joyigacha bo'lgan butun zanjirni qamrab olish juda qiyin vazifa bo'lib, uni amalga oshirish har doim ham kiritilgan investitsiyalarni oqlamaydi. [3]

1-rasm - Ta'minot zanjiri boshqaruvining blok diagrammasi.

Tarmoq tuzilmasini qurishda (2-rasm) mahsulot tannarxi butun ta'minot zanjiri bo'ylab shakllantirilishini va uning ishtirokchilari o'rtasidagi zanjir doirasida sodir bo'ladigan operatsiyalar va biznes jarayonlarning umumiy samaradorligi ta'sir qilishini tushunish kerak. Shu bilan birga, eng boshqarilishi mumkin bo'lgan dastlabki bosqichlar - ishlab chiqarish va eng sezgir - oxirgi - sotish, chunki xarajat "paydo bo'ladi") faqat oxirgi iste'molchiga sotish bosqichida. Shuning uchun kompaniya rahbariyati qaysi elementlar mos kelishini hal qilishi kerak ta'minot zanjiri tuzilishiga uni optimallashtirish uchun kiritish. [4]

Natijalar. Bir tomondan, dastlabki yetkazib beruvchidan yakuniy iste'molchigacha bo'lgan barcha ta'minot zanjirini boshqarishning ahamiyatini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Boshqa tomondan, kichikroq va shuning uchun yanada moslashuvchan tuzilmani boshqarish, masalan, faqat mahsulotlarni iste'mol qilish joylarida yoki faqat birinchi darajadagi yetkazib beruvchilar va iste'molchilar bilan, yaxshiroq variant bo'lishi mumkin. Ma'lumki, ta'minot zanjiri

umumiy holatda fokus-kompaniyani (raxbariyati yetkazib berish zanjirlari tuzilishini belgilaydigan kompaniya), yetkazib beruvchilar va iste'molchilarni, shuningdek, turli vositachilarni o'z ichiga oladi. Yetkazib beruvchilar va iste'molchilarning markazlashtirilgan kompaniyaga nisbatan pozitsiyasiga qarab bir necha darajalari mavjud. Birinchi darajadagi yetkazib beruvchilar va iste'molchilar - bu kompaniya bilan bevosita o'zaro aloqada bo'lgan (tovar va xizmatlarni sotib oladigan yoki sotadigan) tashkilotlar. Ikkinchi darajali yetkazib beruvchilar va iste'molchilar - birinchi darajali iste'molchilarning yetkazib beruvchilari va iste'molchilari va boshqalar boshlang'ich yetkazib beruvchi (tabiiy resurslar yetkazib beruvchi) va yakuniy iste'molchigacha. ta'minot zanjiri tuzilishiga uni optimallashtirish uchun kiritish. Bir tomondan, dastlabki yetkazib beruvchidan yakuniy iste'molchigacha bo'lgan barcha ta'minot zanjirini boshqarishning ahamiyatini e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi. Boshqa tomondan, kichikroq va shuning uchun yanada moslashuvchan tuzilmani boshqarish, masalan, faqat mahsulotlarni iste'mol qilish joylarida yoki faqat birinchi darajadagi yetkazib beruvchilar va iste'molchilar bilan, yaxshiroq variant bo'lishi mumkin. [5]

Ma'lumki, ta'minot zanjiri umumiy holatda fokus-kompaniyani (raxbariyati yetkazib berish zanjirlari tuzilishini belgilaydigan kompaniya), yetkazib beruvchilar va iste'molchilarni, shuningdek, turli vositachilarni o'z ichiga oladi. Yetkazib beruvchilar va iste'molchilarning markazlashtirilgan kompaniyaga nisbatan pozitsiyasiga qarab bir necha darajalari mavjud. [6]

Xulosa

Yekazish zanjirlari tarkibida yordamchi ishtirokchilarga quyidagilar kiradi:

- biznes yuritish uchun asosiy ishtirokchilarga kreditlar beradigan banklar va boshqa kredit tashkilotlari;
- to'lov tizimlari (VISA, Master-Card va boshqalar);
- sug'urta kompaniyalari;
- ekspeditorlik va transport tashkilotlari;
- xavfsizlik tuzilmalari;
- omborni, ishlab chiqarishni ijaraga beruvchi kompaniyalari yoki chakana savdo maydoni
- lizing kompaniyalari;

- konsalting firmalari;
- soliq, bojxona va boshqa organlar tomonidan taqdim etilgan davlat organlari;
- boshqa davlat va nodavlat, tijorat va notijorat tashkilotlari. Asosiy va yordamchi ishtirokchilar o'rtasidagi farqlar har doim ham aniq emas, chunki bitta kompaniya bir vaqtning o'zida ham asosiy, ham yordamchi funktsiyalarni bajarishi mumkin. Masalan, ombor yoki ishlab chiqarish maydonini ijaraga olgan kompaniya bir vaqtning o'zida asosiy kompaniya uchun xom ashyo va materiallar yetkazib beruvchisi yoki tayor mahsulot xaridori, ya'ni iste'molchi sifatida harakat qilishi mumkin. Shunga qaramay, asosiy va yordamchi ishtirokchilarni aniqlashga bunday tabaqalashtirilgan yondashuv tanlangan ta'minot zanjiri doirasidagi oqim jarayonlarini boshqarishni soddalashtirishga va shuning uchun sezilarli darajada soddalashtirishga imkon beradi [7].

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. SARIMSAQOV AKBARJON MUMINOVICH and NASIROV ILHAM ZAKIROVICH (2022). PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MULTIMODAL TRANSPORTATION TECHNOLOGY// Saybold Report (TSRJ): Saybold Publications, Box 644, 428 E. Baltimore Ave. Том 17, № 08 (2022) | doi.org/10.5281/zenodo.6969371, p. 468-475. СМИ, Пенсильвания, 19063. editor@sayboldreport.org.
2. Sarimsakov Akbar Muminovich, Nasirov Ilham Zakirovich. Increasing the mobility of multimodal cargo transportation in international directions //МАШИНАСОЗЛИК ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖУРНАЛИ №3, 2022 йил. Андижон: web.andmiedu.uz ISSN 2181-1539, 326-332 б.
3. Nasirov Ilham Zakirovich. Parallel educational and scientific works in higher educational institution //МАШИНАСОЗЛИК ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖУРНАЛИ №3, 2022 йил. Андижон: web.andmiedu.uz ISSN 2181-1539, 517-522 б.
Насиров И.З., Зокиров И.И. Обучение детей творчеству в семье// Международный научно-образовательный электронный журнал «ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА В XXI ВЕКЕ». Выпуск №14 (том 3) (май, 2021). Дата выхода в свет: 31.05.2021. М.: ООО «МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА». с. 69-74.

Proceedings of International Congress on “Multidisciplinary Studies in Education and Applied Sciences”

Hosted Online from Ottawa Canada on December 10th, 2022.

www.conferencezone.org

4. Насиров, И. З., Косимов, И. С., & Каримов, А. А. (2017). " Морфологик тахлил" методини кўллаб ўт олдириш свечасини такомиллаштириш. Инновацион технологиялар, (3 (27)), 74.
5. Насиров И.З., Капский Д.В. На одного ребенка семь махаллы- родители! ...// Материалы 49-й Всероссийской научно-технической конференции молодых ученых, аспирантов и студентов с международным участием, посвященной 90-летию Башкирской нефти/ ISBN 978-5-93105-486-5, коллектив авторов. – Уфа: Изд-во УГНТУ, 2022. – 837 с. , с. 691-694.
6. Рахмонов, Х. Н., & Насиров, И. З. (2021). Обогащение синтез газом топливовоздушной смеси ДВС. In Матер. Международной научно-практической конференции" Современные технологии: проблемы инновационного развития и внедрения результатов (5 августа 2021 г.)". Петрозаводск: МЦНП" Новая наука" (р. 21).